

Ψηφίδες Ιστορίας

υποστηρικτικό υλικό δραστηριοτήτων Εξ.Α.Ε.

Ιστορία Ε' Δημοτικού

Νίκος Σ. Αρβανίτης

2^ο Δημ. Σχολ. Αλιβερίου

<http://users.sch.gr/arvanitis>

Ενότητα Γ. Το Βυζαντινό κράτος, μια δύναμη που μεγαλώνει.

Κεφ. 13, 14, 16

Στοχοθεσία

Μεταγνωστικές επαναληπτικές δραστηριότητες:*

- ✓ να ανατρέξουν στα αντίστοιχα μαθήματα και στις προσφερόμενες πηγές για την αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών που να στηρίζουν τις απαντήσεις τους
- ✓ σύνδεση του περιεχομένου με τις προϋπάρχουσες γνώσεις
- ✓ εμβάθυνση και δημιουργική αξιοποίηση γνώσεων

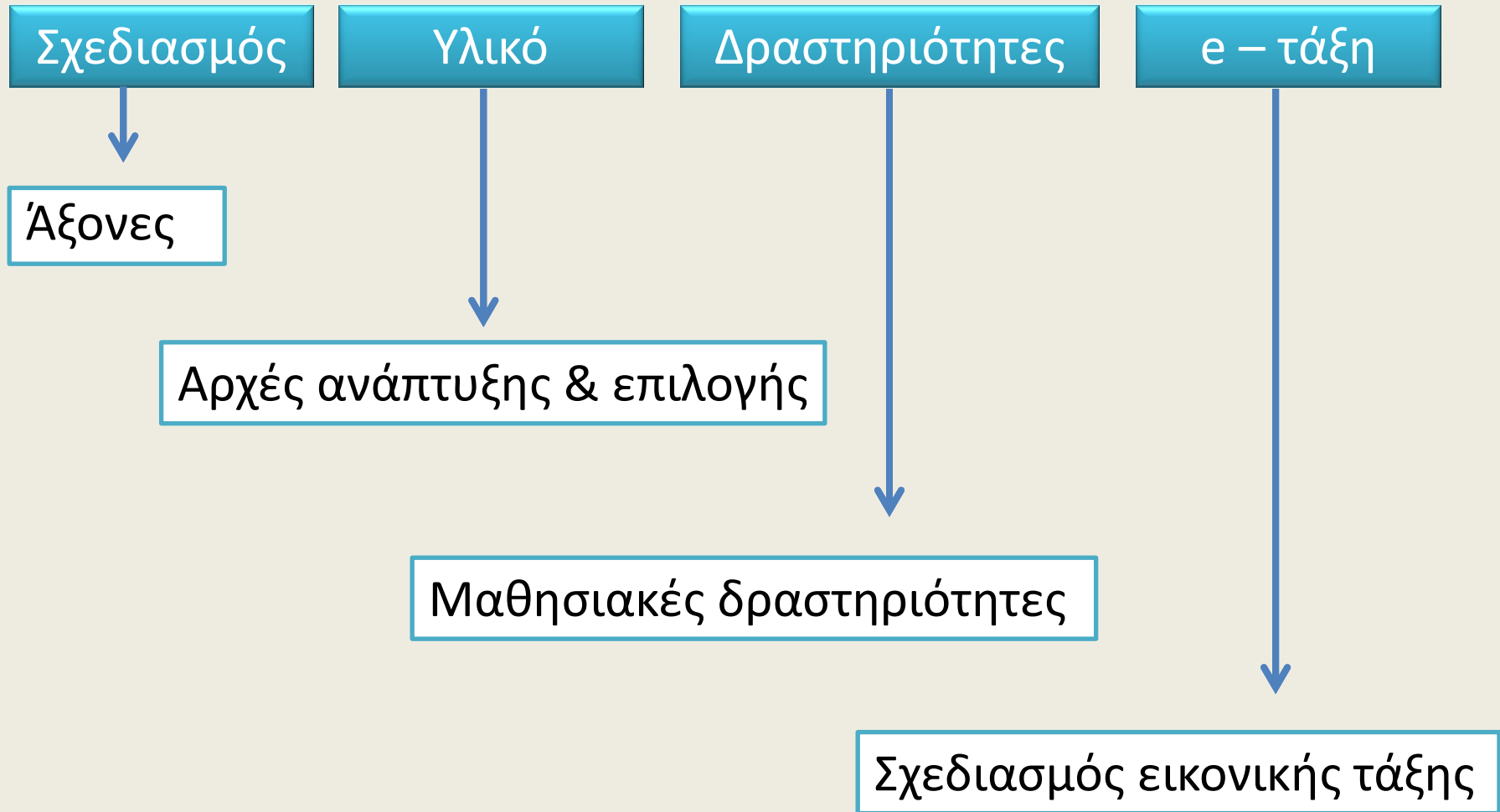

Αυτοαναφορικότητα:

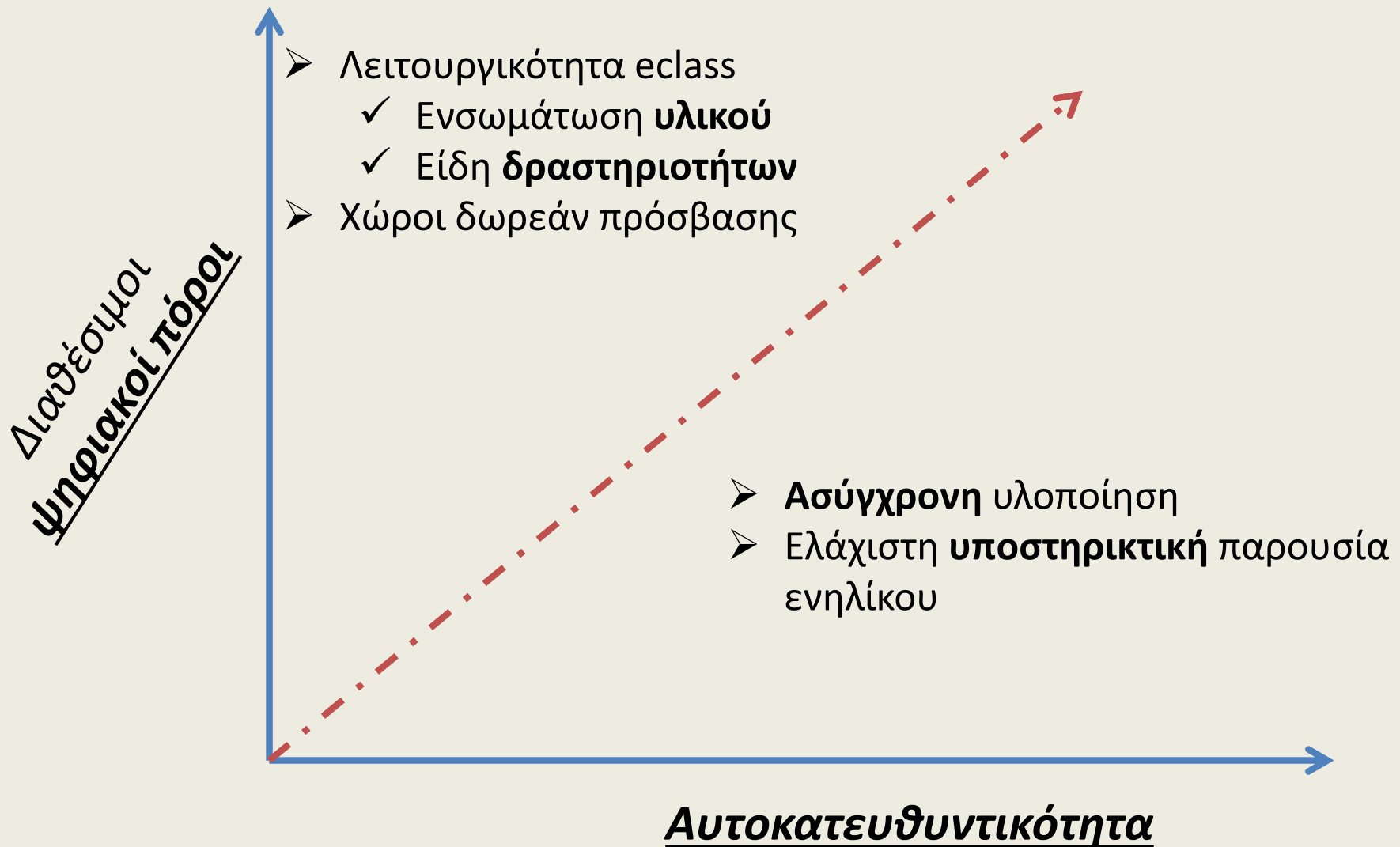
- ✓ εφαρμογή θεωρητικών αρχών ΕΞΑΕ (δόμηση υλικού)
- ✓ έλεγχος/αξιολόγηση λειτουργικότητας εργαλείου τηλεδιάσκεψης

* Ιστορία Ε Δημοτικού, Βιβλίο του Δασκάλου, σελ. 65

Επίπεδα δόμησης σεναρίου

Άξονες σχεδιασμού σεναρίου

Αρχές ανάπτυξης & επιλογής υλικού

Πολυμεσικότητα:

- ✓ **Συνδυασμός** κειμενικών μορφών και γραφικών στοιχείων.
- ✓ Ενσωμάτωση επεξηγηματικών γραφικών στοιχείων

Συνάφεια:

- ✓ **εγγύτητα-σύνδεση** κειμενικών μορφών και γραφικών στοιχείων.

Γ15

Ας γυρίσουμε πάλι στην πόλη όπου βρίσκεται ο ναός που διακοσμείται από αυτά τα ψηφιδωτά. Πρόκειται για τη **Ραβέννα**.

Προσπάθησε στον παρακάτω χάρτη να εντοπίσεις την πόλη της Ραβέννα.

Διάβασε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο.

Η Ραβέννα υπήρξε πρωτεύουσα της **Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας** από το 402 μέχρι την κατάρρευσή της το 476. Στη συνέχεια έγινε πρωτεύουσα του Βασιλείου των **Οστρογόθων**. Μετά τις κατακτήσεις του Βελισαρίου, στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού, η Ραβέννα έγινε το 540 μ.Χ. η έδρα του **Βυζαντινού κυβερνήτη της Ιταλίας** μέχρι και την εισβολή των **Φράγκων**.

Με βάση τις πληροφορίες από το παραπάνω κείμενο και με τη βοήθεια του βιβλίου σου προσπάθησε να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Αρχές ανάπτυξης & επιλογής*

Πλεονασμός: πλήθος πολυμεσικών στοιχείων

✓ κειμενική μορφή

✓ γραφικό επεξηγηματικό στοιχείο

✓ βίντεο/παρουσίαση

✓ εικόνα

Γ4

Ας προσπαθήσουμε τώρα να βρούμε ποια είναι τα εικονιζόμενα πρόσωπα. Ακολουθούν ορισμένα στοιχεία που θα μας βοηθήσουν να τα εντοπίσουμε.

- Τα ψηφιδωτά αυτά ολοκληρώθηκαν το έτος **547μ.Χ.** Θυμάσαι κάποιο άλλο γεγονός από το μάθημα της φετινής μας ιστορίας που να είχε γίνει κοντά στην περίοδο αυτή;
- Σου θυμίζει κάτι η χρονολογία **532 μ.Χ.**;

 Αν δεν θυμάσαι, μπορείς να βοηθηθείς κοιτώντας στη **σελίδα 45** του βιβλίου σου.

Μπορείς επίσης να δεις σχετικό περιεχόμενο στην παρακάτω διαδραστική παρουσίαση, πατώντας το

 εικονίδιο αυτό.

Γ5

Ξαναγουρίζουμε στην **Εικόνα 1**.

* Σοφός, Α., Κώστας, Α., Παράσχου Β., (2015). *Online Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: από τη θεωρία στην πράξη*, σελ. 108 κ. εξ.

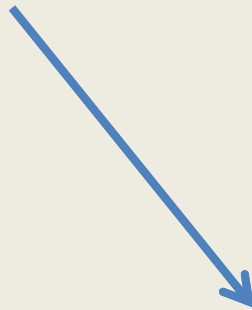
Αρχές ανάπτυξης & επιλογής

Συνοχή: γραφικά μειωμένης πολυπλοκότητας

✓ απλές εικόνες

✓ ευκρινείς υπότιτλοι στο βίντεο.

Σχεδιασμός

Υλικό

Δραστηριότητες

e – τάξη

Αρχές ανάπτυξης & επιλογής

Εξατομίκευση:

- ✓ χρήση φιλικής γλώσσας (ενεργητική φωνή)
- ✓ αμεσότητα (χρήση β' ενικού προσώπου)

Ξεφύλλισε πάλι το βιβλίο της ιστορίας από τη σελίδα 41 έως τη σελίδα 51 και προσπάθησε να βρεις το εικονιζόμενο γυναικείο πρόσωπο.

Σχεδιασμός

Υλικό

Δραστηριότητες

e – τάξη

Αρχές ανάπτυξης & επιλογής

Τμηματοποίηση:

✓ κατάτμηση υλικού σε μικρά τμήματα- δραστηριότητες

✓ Κατάτμηση **μεταξύ** δραστηριοτήτων

1^η

2^η

3^η

Γ5
Ξαναγυρίζουμε στην Εικόνα 1.

- Ποιος αξιωματούχος νομίζει ότι θα είχε μια τόσο μεγάλη ακολουθία ανδρών να τον συνοδεύουν;
- Ποιος ήταν ο τίτλος του ανώτατου αξιωματούχου στο Βυζάντιο; Για να βοηθηθείς, τον ίδιο τίτλο είχε και ο ανώτατος αξιωματούχος της Ρώμης, ο οποίος θεωρούνταν ως «πρώτος πολίτης».

Αν θες να θυμηθείς για τον "πρώτο πολίτη" της Ρώμης, πήγαινε στη σελίδα 15 του Κεφαλαίου 3 του Σχολικού Βιβλίου.

Γ6
Ξεφύλλισε το Σχολικό Βιβλίο από τη σελίδα 41 έως τη σελίδα 51 και προσπάθησε να βρεις το εικονιζόμενο πρόσωπο (σε ολόκληρη την εικόνα ή σε τμήμα αυτής).

Σε ποιες σελίδες απεικονίζεται; Σημείωσε τον αριθμό των σελίδων:

Γ7
Αφού βρήκαμε, λοιπόν, ποιος είναι ο βυζαντινός αξιωματούχος της Εικόνας 1, μπορούμε να βρούμε και το όνομα της συζύγου του που απεικονίζεται στην Εικόνα 2.

Ξεφύλλισε πάλι το βιβλίο της ιστορίας από τη σελίδα 41 έως τη σελίδα 51 και προσπάθησε να βρεις το εικονιζόμενο γυναικείο πρόσωπο.

Αρχές ανάπτυξης & επιλογής

Τμηματοποίηση:

- ✓ Κατάτμηση σε βήματα εντός της δραστηριότητας

1

2

3

Γ11

Για την ταυτότητα των υπόλοιπων προσώπων του ψηφιδωτού (το ποιοι δηλαδή είναι) οι ιστορικοί έχουν σημαντικές επιφυλάξεις.

Στην **Εικόνα 1**, πιθανότατα στα δεξιά του αυτοκράτορα (στα αριστερά όπως κοιτάζουμε εμείς) παριστάνεται ο **Βελισάριος**, ενώ στο αριστερό άκρο του ψηφιδωτού απεικονίζεται μια ομάδα στρατιωτών.

Θυμάσαι ποιος ήταν ο Βελισάριος;

Αν όχι, πήγαινε στο **απόσπασμα 6** της σελίδας 44 του βιβλίου σου για να θυμηθείς.

Στη συνέχεια συμπλήρωσε την παρακάτω άσκηση.

1

Γ11

Για την ταυτότητα των υπόλοιπων προσώπων του ψηφιδωτού (το ποιοι δηλαδή είναι) οι ιστορικοί έχουν σημαντικές επιφυλάξεις.

Στην **Εικόνα 1**, πιθανότατα στα δεξιά του αυτοκράτορα (στα αριστερά όπως κοιτάζουμε εμείς) παριστάνεται ο **Βελισάριος**, ενώ στο αριστερό άκρο του ψηφιδωτού απεικονίζεται μια ομάδα στρατιωτών.

2

Θυμάσαι ποιος ήταν ο Βελισάριος;

Αν όχι, πήγαινε στο **απόσπασμα 6** της σελίδας 44 του βιβλίου σου για να θυμηθείς.

3

Στη συνέχεια συμπλήρωσε την παρακάτω άσκηση.

Δραστηριότητες κατανόησης/μελέτης

- ✓ Παρουσίαση πληροφοριών
- ✓ Ανάγνωση/παρακολούθηση υλικού

Δραστηριότητες εφαρμογής:

- ✓ Μετατροπή κατανόησης σε πρακτική γνώση

Δεν περιλαμβάνονται δραστηριότητες αξιολόγησης

Δεν περιλαμβάνονται δραστηριότητες συνεργασίας

Δραστηριότητα κατανόησης/μελέτης

Περιορισμένες εναλλακτικές διαδρομές:

- ✓ **Εικόνα** →
- ✓ Σχολικό βιβλίο (έντυπη & ψηφιακή μορφή)

Απουσία υπερσυνδέσμων:

- ✓ αποφυγή πλεονασμού
- ✓ μειωμένη συνοχή
- ✓ γραμμική οργάνωση υλικού

Γ5

Ξαναγυρίζουμε στην **Εικόνα 1**.

- Ποιος αξιωματούχος νομίζεις ότι θα είχε μια τόσο μεγάλη ακολουθία ανδρών να τον συνοδεύουν;
- Ποιος ήταν ο τίτλος του ανώτατου αξιωματούχου στο Βυζάντιο; Για να βοηθηθείς, τον ίδιο τίτλο είχε και ο ανώτατος αξιωματούχος της Ρώμης, ο οποίος θεωρούνταν ως «πρώτος πολίτης».

Αν θες να θυμηθείς για τον "πρώτο πολίτη" της Ρώμης, πήγαινε στη σελίδα 15 του Κεφαλαίου 3 του Σχολικού Βιβλίου.

Δραστηριότητα κατανόησης/μελέτης

Γ19

Ακολουθεί ένα σύντομο βίντεο με ορισμένα από τα σημαντικότερα κατορθώματα του στρατηγού Βελισαρίου. Η διάρκεια του βίντεο είναι 6 λεπτά.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Το άνοιγμα συνδέσμων που οδηγούν σε εξωτερικό περιεχόμενο δεν υπάγεται στη μηδενική χρέωση.

<https://safeYouTube.net/w/2zcE>

Αφού παρακολουθήσεις προσεκτικά το βίντεο αυτό, απάντησε συμπληρώνοντας τις προτάσεις που ακολουθούν:

Δραστηριότητα εφαρμογής

Θυμάσαι ποιος ήταν ο Βελισάριος;

Αν όχι, πήγαινε στο **απόσπασμα 6** της σελίδας 44 του βιβλίου σου για να θυμηθείς.

Στη συνέχεια συμπλήρωσε την παρακάτω άσκηση.

1

Ερώτηση 1 (Συμπλήρωση Κενών (Αυστηρή Ταυτοποίηση) — 0 βαθμοί)

Γ11

Συμπλήρωσε το παρακάτω κείμενο με τις λέξεις που ταιριάζουν. Οι λέξεις που θα χρειαστείς είναι οι ακόλουθες:

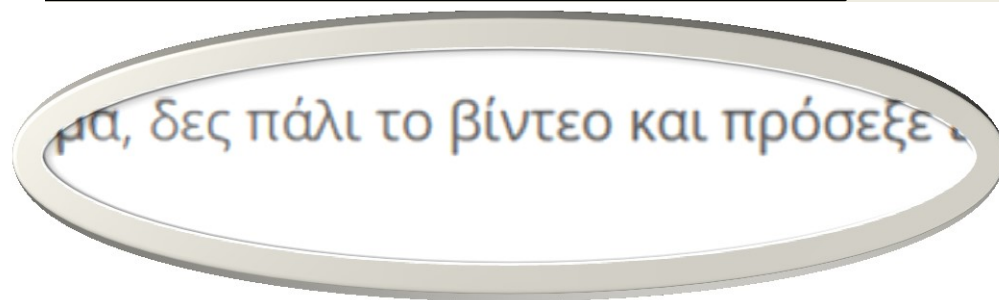
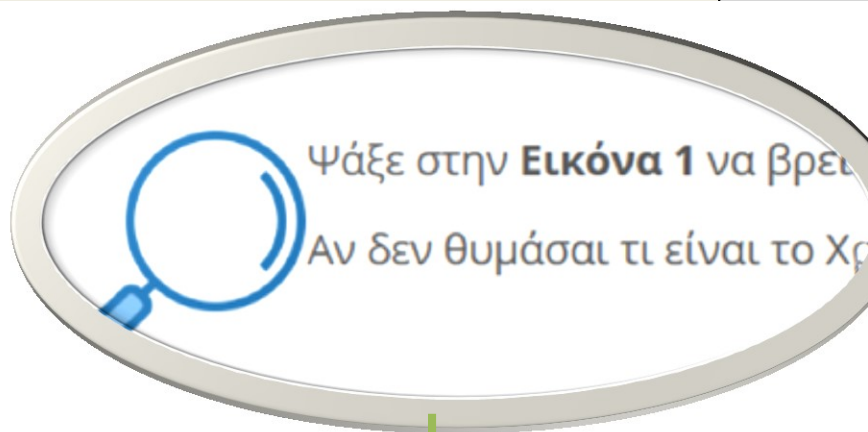
Αλέξανδρο, βυζαντινής, στρατιωτικούς, εποχών, συνεργάτες, αυτοκρατορία, σύνορα, καταγωγής, μεγαλύτερους, Ρωμαϊκού

Ο Φλάβιος Βελισάριος θεωρείται από τους σπουδαιότερους [ ] της [ ] περιόδου και ένας από τους [ ] στρατιωτικούς ηγέτες όλων των [ ]. Διακρίθηκε σε όλα τα πολεμικά μέτωπα του Ανατολικού [ ] Κράτους εκείνης της εποχής (Μέση Ανατολή, Βόρεια Αφρική, Ιταλία, Βαλκάνια). Υπήρξε ένας από τους στενούς [ ] του Ιουστινιανού, στην προσπάθεια του τελευταίου να φτάσει την [ ] στα παλαιά της [ ]. Ο Βελισάριος θεωρείται ως ο σημαντικότερος στρατηγός ελληνικής [ ] μετά τον Μέγα [ ].

Δραστηριότητα εφαρμογής

Σύνδεση με δραστηριότητα κατανόησης/μελέτης
Εγγύτητα - συνοχή

Γ13

Ψάξε στην **Εικόνα 1** να βρεις το σύμβολο του Ιησού Χριστού (Χριστόγραμμα).

Αν δεν θυμάσαι τι είναι το Χριστόγραμμα, δες πάλι το βίντεο και πρόσεξε ιδιαίτερα στο τέλος του.

Σημείωσε, λοιπόν, πού απεικονίζεται το Χριστόγραμμα στην **Εικόνα 1**, και σε ποιο άλλο σημείο του ναού φαίνεται στο βίντεο;

Στην Εικόνα 1 το Χριστόγραμμα φαίνεται στην του στρατιώτη. Στο βίντεο φαίνεται στην κορυφή της του ναού.

Δεν περιλαμβάνονται δραστηριότητες αξιολόγησης

- ✓ άμεση ανατροφοδότηση
- ✓ αδιόρατη σύνδεση των δραστηριοτήτων εφαρμογής με την αξιολόγηση

Γ17

Στη συνέχεια η Ραβέννα έγινε πρωτεύουσα του Βασιλείου των **Οστρογόθων**. Οι Οστρογόθοι ήταν μια ομάδα των **Γότθων** οι οποίοι κατέκτησαν τις περιοχές της ιταλικής χερσονήσου του Δυτικού Ρωμαϊκού Κράτους.

Διάβασε στη **σελίδα 33** του βιβλίου σου για

Συμπλήρωσε στην παρακάτω άσκηση:

- Το όνομα του αρχηγού των Οστρογόθων.
- Την ονομασία που έδωσε στο βασίλειο που

ΙΩΑΝΝΗΣ

Συνολική βαθμολογία άσκησης: **0.00 / 0.00**

Έναρξη: 15-05-2020 12:03

Διάρκεια: 6 λεπτά

Απάντηση

Οι [~~Οστρογόθοι~~ / ~~Γότθοι~~] ✘ κατέκτησαν τις δυτικές επαρχίες της Ιταλίας. Εκεί ο αρχηγός των Οστρογόθων [~~Θευδέριχος~~ / ~~Θευδέριχος~~] ✓ ίδρυσε το «[γοθικό βασίλειο της Ιταλίας / γοθικό βασίλειο της Ιταλίας] ✓» με πρωτεύουσα τη [~~Ραβέννα~~ / ~~Ραβέννα~~] ✓.

Το ψηφιδωτό αυτό θεωρείς πως έγινε πριν ή μετά το 540 π.Χ.; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

Απάντηση

Θεωρώ ότι έγινε πριν το 540 π.χ. γιατί η εκκλησία φτιάχτηκε το 540 π.χ. και το ψηφιδωτό αυτό φτιάχτηκε ενώ χτιζόταν πριν τελειώσει το χτίσιμο της εκκλησίας αρα μπορεί να φτιάχτηκε μια άλλη χρονολογία.

Σχεδιασμός εικονικής τάξης

Ασύγχρονες δραστηριότητες

- Αυτοκατευθυντικό υλικό
- Εβδομαδιαία βάση

Σύγχρονες δραστηριότητες

- Τηλεδιάσκεψη
- 1 & 7 ημέρα

Προϋποθέσεις επιτυχούς λειτουργίας της εικονικής τάξης

- ✓ Καθορισμένο **σενάριο** διδασκαλίας και δραστηριοτήτων
- ✓ Καθορισμός και κοινοποίηση στους μαθητές του **τρόπου εργασίας**
- ✓ **Χρονοπρογραμματισμός** δραστηριοτήτων
- ✓ Προσδιορισμός διαδικασίας **ανατροφοδότησης**

Αξιολόγηση σεναρίου & διαδικασίας

Αρχική αξιολόγηση σεναρίου:

- ✓ Αξιολόγηση ομοτίμων (*peer-to-peer assessment*)

Διαμορφωτική αξιολόγηση διαδικασίας:

- ✓ Παρουσία δεύτερου εκπαιδευτικού (εναλλακτική οπτική)

- ✓ Αποτελεσματικότητα παρέμβασης (επίτευξη στόχων)

- ✓ ασύγχρονες δραστηριότητες

- ✓ σύγχρονες δραστηριότητες

- ✓ Αποδοτικότητα παρέμβασης (στόχοι/κινητοποιηθέντες πόροι)

- ✓ Κινητοποίηση μαθητών:

- ✓ ελκυστικότητα

- ✓ αύξηση συμμετοχής

- ✓ ενδιαφέρον